

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 9.2.2007
COM(2007) 51 végleges

2007/0022 (COD)

Javaslat:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a környezet büntetőjog általi védelméről

(előterjesztő: a Bizottság)

{SEC(2007) 160}

{SEC(2007) 161}

INDOKLÁS

1) A JAVASLAT HÁTTERE

- **A javaslat indokolása és célkitűzései**

Az EK-Szerződés által elismert célkitűzés (EK-Szerződés 174. cikkének (2) bekezdése), a környezet magas szintű védelmének biztosítása céljából a környeztkárosító bűncselekmények egyre nagyobb problémájával kell szembenézni.

Ez a javaslat az Európai Parlament első olvasata után módosított, a környezet büntetőjog általi védelméről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre (2011/0076(COD)) vonatkozó javaslat helyébe lép az Európai Bíróságnak a 2005. szeptember 13-i (C-176/03, Bizottság kontra Tanács), a környezet büntetőjog általi védelméről szóló 2003/80/IB kerethatározatot megsemmisítő ítéletében foglalt megállapítások végrehajtása céljából.

Az ítéletnek megfelelően a Közösség a tagállamok büntetőjogához kapcsolódóan a környezetvédelem tárgykörében alkotott jogszabályok teljes érvényesülésének biztosításához szükségesnek tartott intézkedéseket hozhat.

A Közösség és a tagállamok a környezet védelme céljából számos jogi aktust fogadtak el. Több tanulmány azt mutatja¹ azonban, hogy a tagállamokban jelenleg érvényes szankciók nem mindig elegendők a Közösség környezetvédelmi politikájának hatékony végrehajtása céljából. Nem minden tagállamban vannak hatályban büntetőjogi szankciók valamennyi súlyos környeztkárosító cselekményre vonatkozóan, még ha számos okból is csak a büntetésnek van megfelelő visszatartó ereje:

Először is a büntetőjogi szankciók alkalmazása társadalmi helytelenítést fejez ki a közigazgatási szankciók vagy a polgárjogi kártérítéshez képest minőségi szempontból eltérő jellege miatt.

Másodszor is a közigazgatási vagy egyéb pénzügyi szankciók nem visszatartó erejűek olyan esetekben, amikor az elkövető kispénzű vagy ellenkezőleg, meglehetősen tehetős. A börtönbüntetés megoldás lehet az ilyen esetekben.

Továbbá a bűnügyi nyomozás, valamint a vádemelés (és a tagállamok közötti kölcsönös segítségnyújtás) eszközei sokkal hatékonyabbak, mint a közigazgatási vagy polgárjogi eszközök, és fokozni tudják az említett eljárások hatékonyságát.

Végül, a pártatlanságnak egy további biztosítéka, hogy az üzembentartási vagy szennyezés kibocsátására vonatkozóan engedélyt kiadó közigazgatási hatóságokon kívüli egyéb hatóságokat vonják be nyomozóhatósággént a nyomozásba.

Amellett, hogy az alkalmazandó szankciók tagállamonként eltérőek, jelentős különbségek vannak a hasonló vagy azonos bűncselekményekre alkalmazott szankciók mértéke között. A környeztkárosító bűncselekményeknek gyakran határokon átnyúló

¹ A legfontosabb tanulmányok a Környezetvédelmi Főigazgatóság környeztkárosító bűncselekményekkel foglalkozó internetes oldalán található: <http://ec.europa.eu/environment/crime/index.htm#studies>.

jellegük vagy hatásuk van. Ezért az elkövetők jelenleg olyan helyzetben vannak, hogy előnyükre tudják fordítani a jogszabályok tagállamonkénti különbségeit. Ezért a problémával közösségi szinten kell foglalkozni.

- **Általános háttér**

1998-ban az Európa Tanács elfogadta a környezet büntetőjog általi védelméről szóló egyezményt.

Az 1999 októberében Tamperében tartott Európai Tanács ösztönözte, hogy egy meghatározott számú, különösen fontos bűncselekményi területre – beleértve a környezetkárosító bűncselekményeket is – közös fogalmakat, tényállásokat és szankciókat határozzanak meg.

2000 februárjában a Dán Királyság kezdeményezést nyújtott be a súlyos környezetkárosító bűncselekmények leküzdéséről szóló kerethatározatra vonatkozóan.

A Bel- és Igazságügyi Tanács 2000. szeptember 28-án egyetértett abban, hogy a környezetkárosító bűncselekményekre vonatkozóan létre kell hozni ilyen *acquis*-t.

2001. március 13-án a Bizottság elfogadta a környezet büntetőjog általi védelméről szóló irányelvjavaslatot. A javasolt irányelv célja az volt, hogy biztosítsa a környezetvédelemre vonatkozó közösségi jogszabályok hatékonyabb alkalmazását egy közösségi bűncselekményi minimumlista felállításával.

Az Európai Parlament 2002. április 8-án első olvasatban elfogadta a javaslatra vonatkozó jelentését.

2002. szeptember 30-án a Bizottság elfogadott egy módosított javaslatot, amely számos Európai Parlament által javasolt módosítást foglalt magában..

A Tanács nem vitatta meg a Bizottság javaslatát, helyette 2003. január 27-én Dánia kezdeményezésére elfogadta a környezet büntetőjog általi védelméről szóló 2003/80/IB kerethatározatot.

Az Európai Bíróság a 2005. szeptember 13-i (C-176/03) ítéletével megsemmisítette a kerethatározatot az EU-Szerződés 47. cikkének megsértése miatt arra való hivatkozással, hogy a kerethatározat 1–7. cikkét megfelelően el lehetett volna fogadni az EK-Szerződés 175. cikke alapján, mivel az mind célját mind tartalmát tekintve megfelel a környezetvédelem célkitűzésének.

2005. november 30-án a Bizottság elfogadott egy közleményt, amely körvonalazza a C-176/03 sz. ítélet következményeiről szóló nézeteit, beleértve a környezetkárosító bűncselekményekről szóló új jogalkotási javaslat elfogadásának szükségességét.

Az ítélet fényében vissza kell vonni a környezet büntetőjog általi védelméről szóló 2001-es irányelvjavaslatot, és be kell nyújtani a megsemmisített kerethatározat 1–7. cikkéről rendelkező új javaslatot. Bizonyos bűncselekményeket módosítani kell, figyelembe véve a környezetvédelemre vonatkozó közösségi jogalkotás fejleményeit. A javaslatba továbbá belefoglaltak a környezet hatékony védelmének biztosításához szükségesnek tartott egyes kiegészítő elemeket, nevezetesen a különösen súlyos környezetkárosító bűncselekmények esetében alkalmazandó szankciók összehangolását.

A Bíróság 176/03. sz. ügyét követően a Bizottság 2007-ben irányelvjavaslat benyújtását tervezi a hajók által okozott szennyezésről és a jogsértésekre alkalmazandó szankciók bevezetéséről szóló 2005/35/EK irányelv módosítására.

- **A javaslat által érintett területet szabályozó hatályos rendelkezések**

Bár a környezetvédelemre vonatkozó jogszabályok különböző esetekben megkövetelik, hogy a tagállamok visszatartó erejű, hatékony és arányos szankciókat fogadjanak el a környezetvédelmi jogszabályok megsértése esetén, nincsenek olyan rendelkezések, amelyek megkövetelik a tagállamoktól, hogy súlyos környezetkárosító bűncselekmények esetében kimondottan büntetőjogi szankciókat határozzanak meg.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival és célkitűzéseivel**

A javasolt irányelv tiszteletben tartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapvető jogokat és elveket. A javaslat különösen az Alapjogi Charta VI. fejezetében meghatározott igazságszolgáltatási alapelvekkel összhangban készült, és támogatja a környezet magas szintű védelmének a Közösség szakpolitikáiba való beépítését a Charta 37. cikkében meghatározott, fenntartható fejlődés elvével összhangban.

2) KONZULTÁCIÓ AZ ÉRDEKELT FELEKKEL ÉS HATÁSVIZSGÁLAT

- **Konzultáció az érdekelt felekkel**

A környezetkárosító bűncselekmények problémája évek óta vita tárgyát képezi a különböző nemzetközi és európai fórumokon.

A Bizottság 2003 novemberében nyilvános konferenciát rendezett a környezetkárosító bűncselekmények témakörben, és támogatott egy a Royal Institute of International Affairs által 2002-ben a témában tartott londoni munkaértekezletet. 2001-ben Frankfurtban és 2004-ben Budapesten további szakértői találkozót tartottak a veszélyeztetett fajok illegális kereskedelmének bűncselekménye témában.

Az érdekelt felek nem tartottak szükségesnek és kivitelezhetőnek további konzultációt ebben az esetben. A 2003/80/IB kerethatározat 2005. szeptember 13-i Európai Bíróság általi megsemmisítése óta jogi vákuum van a környezetkárosító bűncselekmények területén, amelyet a lehető leggyorsabban meg kell szüntetni.

- **Szakvélemények összegyűjtése és felhasználása**

A témában számos munkaértekezletet, konferenciát és szakértői találkozót tartottak az elmúlt években, amely elősegítette az információszerzést és a javaslat kidolgozását.

- **Hatásvizsgálat**

A hatásvizsgálatban különböző lehetőségeket vizsgáltak meg: annak lehetőségét, hogy uniós szinten nem cselekednek, annak lehetőségét, hogy önkéntes kezdeményezéseken keresztül javítják a tagállamok közötti együttműködést, a környezetkárosító bűncselekmények teljes harmonizációjának lehetőségét és végül a tagállamok környezetkárosító bűncselekményekre vonatkozó jogszabályai korlátozott harmonizációjának lehetőségét.

A fellépés elmaradása vagy a nem kötelező erejű közösségi jogalkotás nem járna semmiféle pozitív hatással a környezetvédelem szintjén, és nem oldaná meg a környezetkárosító bűncselekmények kérdésének jelenlegi nehézségeit, amelyek nagymértékben a jogszabályok tagállamonkénti különbözőségeiből adódnak.

A környezetkárosító bűncselekmények teljes harmonizációja túlmenne a szükséges mértéken és figyelmen kívül hagyná azt a tényt, hogy a nemzeti büntetőjogot még mindig erősen befolyásolják az egyes tagállamok kulturális értékei, tehát szükség van bizonyos rugalmasságra a végrehajtás területén.

A jogszabályok korlátozott harmonizációja tekintetében három lehetséges intézkedést vettek fontolóra: a súlyos bűncselekmények jegyzékének harmonizációja, a jogi személyek felelőssége mértékének harmonizációja és a súlyosbító körülmények között elkövetett bűncselekmények szankciói mértékének közelítése. Mindhárom esetben a környezetvédelem szintjére, valamint a rendőri és igazságügyi együttműködésre gyakorolt lehetséges hatást nagyon pozitívan értékelték, ugyanakkor a vállalkozásokra háruló költségek és a hatóságok terhei nem lennének jelentősek.

A hatásvizsgálatról szóló jelentés elérhető a http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm internetcímen.

3) A JAVASLAT JOGI ELEMELI

- **A javasolt fellépés összefoglalása**

A javasolt irányelv felállítja a súlyos környezetkárosító bűncselekmények minimumlistáját, amelyeket szándékos vagy legalább súlyos gondatlanságból történő elkövetés esetén bűncselekményeknek kell minősíteni az egész Közösségben. Az ilyen tevékenységekben való bűnsegélyt vagy arra való felbujtást egyaránt környezetkárosító bűncselekménynek kell tekinteni. Részletesen meghatározott a jogi személy felelősségének mértéke.

A bűncselekményeket hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal kell büntetni természetes személyek esetében, míg büntetőjogi és nem büntetőjogi szankciókkal a jogi személyek esetében.

Bizonyos súlyosbító körülmények között elkövetett, mint például a különösen súlyos következményekkel járó vagy bünszervezetben elkövetett bűncselekmények esetében a legsúlyosabb szankció minimális mértékét mind a természetes mind a jogi személy esetében szintén harmonizálják.

- **Jogalap**

Ezen irányelv rendelkezései a környezetvédelemre vonatkoznak. Ennek következtében a választott jogalap az EK-Szerződés 175. cikkének (1) bekezdése.

- **A szubszidiaritás elve**

Mivel a Közösség nem rendelkezik kizárólagos hatáskörrel a javaslatot illetően, figyelembe kell venni a szubszidiaritás elvét.

A javaslat célkitűzéseit a tagállamok a következő okok miatt nem tudják kielégítő mértékben megvalósítani.

Az egyes tagállamok szigorúbb szankciói nem oldanák meg hatékonyan a problémát, mivel az elkövető könnyen ki tudná kerülni e tagállamokat és az enyhébb jogi szabályozást alkalmazó helyen működne.

A közösségi fellépés hatékonyabban eléri a javaslat célkitűzéseit a következő okok miatt.

A javaslat meghatározza a súlyos környezetkárosító bűncselekmények alkotóelemeinek közösségi szintű minimumszabályait, a jogi személyek felelősségének hasonló mértékét, valamint a különösen súlyos környezetkárosító bűncselekmények büntetéseinek mértékét. Ez biztosítani fogja, hogy a környezetkárosító bűncselekmények súlyos eseteit valamennyi tagállamban hasonlóan kezeljék és hogy az elkövetők ne tudják kihasználni a nemzeti jogszabályok közötti jelenlegi különbségeket. Megkönnyíti továbbá a tagállamok közötti együttműködést a határokon átnyúló hatással járó esetekben.

A környezetvédelemre vonatkozó közösségi politikát a Közösség egészében teljes mértékben végre kell hajtani. Ezért a szankciókat harmonizálni kell.

A környezetkárosító bűncselekmények rendszerint országhatárokon áterjedő hatással járnak, mivel gyakran foglalnak magukban határon átnyúló tevékenységeket és több országra kiterjedő hatással – mint például a kialakult környezetszennyezés – járnak.

A javasolt irányelv csak az azon tevékenységekkel kapcsolatos harmonizáció minimumszintjét határozza meg, amelyeket környezetkárosító bűncselekményeknek kell tekinteni, és a büntetések azon minimális mértékét harmonizálja, amelyeket a legsúlyosabb esetekben kell alkalmazni, ha a bűncselekmény különösen súlyos következménnyel jár vagy súlyosbító körülmények között követik el.

A javaslat tehát megfelel a szubszidiaritás elvének.

- **Az arányosság elve**

A javaslat megfelel az arányosság elvének a következő ok(ok) miatt:

Az intézkedés irányelv formájában történik, amely a tagállamok számára nagyfokú rugalmasságot tesz lehetővé a végrehajtás során. Az EK-Szerződés 176. cikkével összhangban a tagállamok szabadon dönthetnek az ezen irányelvben foglaltaknál szigorúbb intézkedések fenntartásáról vagy bevezetéséről. Például meghatározhatnak további bűncselekményi tényállásokat, kiterjeszthetik a büntethetőséget egyszerű gondatlanságra és/vagy további típusú és magasabb mértékű büntetéseket vezethetnek be.

Az irányelv végrehajtása nem jár jelentős anyagi és igazgatási teherrel, mivel a büntetőjog és az igazságszolgáltatási struktúrák már léteznek a tagállamokban. A tagállamok számára bizonyos további terhek keletkezhetnek a vádemelések és a büntetőeljárások számának lehetséges növekedéséből, ugyanakkor a szigorúbb szankciók elrettentő hatása a bűncselekmények visszaeséséhez vezet, hosszú távon csökkentve a büntetőeljárások számát.

- **Az eszközök megválasztása**

A javasolt jogi eszköz: Irányelv.

Más jogi eszközök a következő okok miatt nem lennének megfelelőek:

Irányelv e fellépés megfelelő eszköze: meghatározza a környezet büntetőjogi védelmének kötelező minimumszabályait, ugyanakkor rugalmasságot biztosít a tagállamoknak az irányelv nemzeti büntetőjogba való átültetése során.

4) **KÖLTSÉGVETÉSI VONATKOZÁSOK**

A javaslat nincs kihatással a Közösség költségvetésére.

5) **KIEGÉSZÍTŐ INFORMÁCIÓK**

- **Megfelelési táblázat**

A tagállamok az irányelvet átültető nemzeti rendelkezések szövegét, valamint a rendelkezések és az ezen irányelv közötti megfelelést bemutató táblázatot kötelesek eljuttatni a Bizottsághoz.

- **Európai Gazdasági Térség**

A javasolt jogi aktus EGT-vonatkozású kérdést szabályoz, ezért a teljes Európai Gazdasági Térségben hatályos.

- **A javaslat részletes magyarázata**

1. A bűncselekmények fogalmának meghatározása

A bűncselekmények fogalmának meghatározása nagyban megegyezik a 2003/80/IB kerethatározatban megadott fogalom meghatározásokkal, figyelembe veszi azonban az eredeti irányelvjavaslat Európai Parlament által javasolt és a Bizottság által az első olvasat után elfogadott módosításokat.

A bűncselekmények többsége a cselekmények következményétől függ, vagyis hogy okoznak vagy okozhatnak-e súlyos kárt személyeknek vagy a környezetben.

Egy kivétellel valamennyi bűncselekmény „jogellenes”; a „jogellenes” a környezet védelmét célzó közösségi vagy tagállami törvény, közigazgatási rendelet vagy valamely illetékes hatóság által hozott határozat megsértése. Az egyetlen önálló bűncselekmény (3. cikk a) pont) következménye, vagyis személy halála vagy súlyos sérülése, olyan súlyos, hogy a jogellenesség követelményét nem kell kikötni a büntetendőnek minősítés alátámasztása céljából.

A kerethatározathoz képest a 3. cikk a) és b) pontja átfogóbb bűncselekményi meghatározást használ. Ennek megfelelően a Bizottság már elutasított egy az eredeti irányelvjavaslathoz kapcsolódó európai parlamenti módosítást.

Az eredeti javaslatnak megfelelően az irányelvjavaslat kiegészül egy további, a védett

élőhely jelentős mértékű jogellenes rongálásának bűncselekményével is. Kiegészítették továbbá az illegális hulladékszállítás bűncselekményével, figyelembe véve az új közösségi jogszabályokat. Az illegális hulladékszállítást csak súlyos esetekben kell bűncselekménynek tekinteni, vagyis amikor azt el nem hanyagolható mennyiségben és haszonszerzés céljából szállítják.

Számos bűncselekményi tényállás viszonylag tág megfogalmazást tartalmaz, mint például a „jelentős károsodást” vagy „súlyos sérülést”. Ezek meghatározását nem tartalmazza az irányelvjavaslat, a tagállamra van bízva, hogy azt hagyományainak és jogrendszerének megfelelően értelmezze.

A leírt cselekményeket akkor kell bűncselekménynek minősíteni, ha szándékosan vagy legalább súlyos gondatlanságból követik el, beleértve a bűnsegédként vagy felbujtóként való elkövetést is.

2. A jogi személyek felelőssége

A kerethatározatban előírtaknak megfelelően a tagállam biztosítja, hogy a jogi személyt felelősségre lehessen vonni az olyan bűncselekményekért, amelyet javára egyes személyek a jogi személy nevében eljárva vagy akkor követtek el, amikor a felügyelet vagy ellenőrzés hiánya ezt lehetővé tette.

Nincs meghatározva, hogy van-e a jogi személynek büntetőjogi felelőssége. Így azon tagállamok, amelyek nemzeti joga nem ismeri el a jogi személy büntetőjogi felelősségét, nincsenek kötelezve nemzeti rendszerük megváltoztatására.

3. Szankciók

A környezetkárosító bűncselekményekkel szemben alkalmazott szankcióknak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük mind a természetes mind a jogi személyek esetében.

E követelmény mellett a nemzeti jogszabályokban meghatározott szankciók közötti tagállamonkénti jelentős különbségek miatt szükséges rendelkezni, legalább különösen súlyos esetekben, a bűncselekmény súlyának megfelelő büntetés mértékének harmonizációjáról. E harmonizáció nélkül az elkövetők kihasználhatnák a nemzeti jogszabályok közötti különbségeket.

A súlyosbító körülmények, amelyek esetében rendelkeznek a büntetések harmonizációjáról, különösen súlyos bűncselekmények következményei, mint például halál vagy személyi sérülés vagy a környezet jelentős károsodása vagy a bűnszervezetben elkövetett bűncselekmény. E körülményeket általában már különösen súlyosnak tekintik a tagállami büntetőjogi törvények, és ezekről már rendelkeznek egyéb uniós jogi aktusok is.

A börtönbüntetés tekintetében a háromlépcsős megoldásra vonatkozó javasolt harmonizáció megfelel a Bel- és Igazságügyi Tanács 2002. április 25–26-i következtetéseinek. Ez a mérték a pszichikai elemtől (súlyos gondatlanság vagy szándékosság) és a súlyosbító körülménytől függ. A jogi személy pénzbüntetési rendszere szintén azt a háromlépcsős megközelítést követi, amelyet a Bel- és Igazságügyi Tanács a börtönbüntetés esetében kialakított. Jogi személy esetében a

pénzbüntetés összegének terjedelme hasonló a hajók által okozott szennyezésre vonatkozó 2005/667/IB tanácsi kerethatározatban megállapított összegekhez.

Mind a természetes mind a jogi személy esetében alternatív szankciókat is javasol. E szankciók sok esetben hatékonyabbak lehetnek mint a börtönbüntetés vagy a pénzbüntetés, magukban foglalják a környezet helyreállítását, a bírósági felügyelet alá való helyezést, a gazdasági tevékenységekben való részvétel tilalmát vagy a bírósági határozatok közzétételét.

Bár számos esetben a bűncselekményhez kapcsolódó tárgyak elkobzása alapvető eszköz, az ezzel kapcsolatos egyedi rendelkezés bevezetését nem tartották szükségesnek, mivel a legtöbb súlyos környezetkárosító bűncselekmény a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról szóló 2005/212/IB kerethatározat hatálya alá tartozik.

4. A végrehajtás időtartama

A végrehajtás időtartalma a tagállamok számára [18] hónap, figyelembe véve, hogy különösen a 3., 4. és 6. cikk tartalmazza nagymértékben a megsemmisített 2003/80/IB kerethatározat 2–6. cikkének rendelkezéseit. E kerethatározat végrehajtási időszaka 2005. január 27-én járt le, így a tagállamok már végrehajtották ezen irányelv jelentős részét.

Javaslat:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a környezet büntetőjog általi védelméről

(EGT vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó Szerződésre és különösen annak 175. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára²,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére³,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére⁴,

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárással összhangban⁵,

mivel:

- (1) A Szerződés 174. cikkének (2) bekezdésével összhangban a közösségi környezetvédelmi politikának a magas szintű védelmet kell megcéloznia.
- (2) A Közösséget aggasztja a környezettel kapcsolatos bűncselekmények szaporodása és azok hatásai, amelyek növekvő mértékben terjednek át azoknak az államoknak a határain, amelyekben a bűncselekményeket elkövetik. Az ilyen bűncselekmények fenyegetik a környezetet, és ennek megfelelően kemény válaszingyintézkedést tesznek szükségessé.
- (3) A tapasztalatok azt mutatják, hogy a jelenlegi szankciórendszer nem elég a környezetvédelemre vonatkozó jogszabályok teljes betartásához. A jogszabályok betartását a büntetőjogi szankciók alkalmazásával lehet és kell fokozni, amelyek társadalmi helytelenítést váltanak ki a közigazgatási szankciók vagy a polgárjogi kártérítéshez képest minőségi szempontból eltérő jellegük miatt.
- (4) A büntetőjogi szankciókra vonatkozó közös szabályok lehetővé teszik, hogy a nyomozásra és a tagállamok közötti segítségnyújtásra hatékonyabb módszereket alkalmazzanak annál, mint amelyek az igazgatási együttműködés keretében rendelkezésre állnak.

² HL C [...], [...], [...]. o.

³ HL C [...], [...], [...]. o.

⁴ HL C [...], [...], [...]. o.

⁵ HL C [...], [...], [...]. o.

- (5) Azzal, hogy a büntetőjogi szankciók kivetésével a közigazgatási hatóságok helyett az igazságügyi hatóságokat ruházzák fel, a nyomozásért való felelősség és a környezetvédelmi szabályok betartatása olyan hatóságok hatáskörébe kerül, amelyek függetlenek az üzembentartási és kibocsátási engedélyeket kiállító hatóságoktól.
- (6) A környezet hatékony védelmének elérése céljából különösen szükség van az olyan környezetre káros tevékenységekkel szembeni visszatartó erejű szankciók megerősítésére, amelyek jellemzően a levegő, beleértve a sztratoszférát, a talaj, a vizek, az állatok vagy növények, beleértve a fajok megőrzését, jelentős károsodását okozzák.
- (7) A jogszabályból eredő cselekvési kötelezettség elmulasztásának hasonló hatása lehet, mint az aktív cselekvésnek, ezért ennek megfelelő szankciókat szintén ki kell vetni.
- (8) Ezért az ilyen magatartást akkor kell büncselekménynek minősíteni az egész Közösségben, ha azt szándékosan vagy súlyos gondatlanságból követik el.
- (9) A környezet hatékony védelmének elérése céljából az ilyen tevékenységekkel kapcsolatos bűnsegélyt és felbujtást is büncselekménynek kell tekinteni.
- (10) A környezetre káros tevékenységeket hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal kell sújtani, amelyeket az egész Közösségben a jogi személyekre is alkalmazni kell, mivel a környezetkárosító büncselekményeket nagymértékben a jogi személyek érdekében vagy azok javára követik el.
- (11) Továbbá a szankciók tagállamonként eltérő mértéke miatt szükséges rendelkezni arról, hogy bizonyos körülmények között e mértékeket a büncselekmények súlyának megfelelően harmonizálják.
- (12) Ilyen harmonizáció különösen fontos, ha büncselekményeknek súlyos következményei vannak vagy ha azokat a környezetkárosító büncselekmények elkövetésében jelentős szerepet játszó bűnszervezetben követik el.
- (13) Mivel ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg, a környezet hatékony büntetőjogi védelmére tekintettel a tagállamok szabadon dönthetnek szigorúbb rendelkezések elfogadásáról vagy fenntartásáról.
- (14) A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot ezen irányelv végrehajtásáról, hogy annak hatékonyságát értékelní lehessen.
- (15) Mivel a meghozandó intézkedések célkitűzései, azaz a környezet hatékonyabb védelme a tagállamok által nem érhető el megfelelően, ezért közösségi szinten jobban megvalósíthatók, a Közösség intézkedéseket fogadhat el a Szerződés 5. cikkében megállapított szubszidiaritás elvével összhangban. Ugyanennek a cikknek megfelelően, az arányosság elvével összhangban ezen irányelv nem lépi túl az említett célkitűzések valóra váltásához szükséges mértéket.
- (16) Ezen irányelv tiszteletben tartja különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapvető jogokat és elveket,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk
Tárgy

Ezen irányelv a környezet hatékonyabb védelme céljából büntetőjogi vonatkozású intézkedéseket állapít meg.

2. cikk
Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában

- (a) „jogellenes”: a környezet védelmét célzó közösségi jogszabály vagy törvény, közigazgatási rendelet vagy tagállami illetékes hatóság által hozott határozat megsértése.
- (b) „jogi személy”: bármely jogalany, amely az alkalmazandó nemzeti jog értelmében ilyen jogállással rendelkezik, kivéve az államokat vagy a közhatalmat gyakorló egyéb közjogi szerveket, illetve a nemzetközi közjogi szervezeteket.

3. cikk
Bűncselekmények

A tagállamok biztosítják, hogy a következő magatartás bűncselekménynek minősül, amennyiben azt szándékosan vagy legalább súlyos gondatlanságból követik el:

- (a) anyagok vagy ionizáló sugárzás levegőbe, talajba vagy vízbe történő kibocsátása vagy bejuttatása olyan mennyiségben, amely bármely személy halálát vagy súlyos sérülését okozza;
- (b) anyagok vagy ionizáló sugárzás levegőbe, talajba vagy vízbe történő jogellenes kibocsátása vagy bejuttatása olyan mennyiségben, amely bármely személy halálát vagy súlyos sérülését vagy a levegő, a talaj, a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;
- (c) hulladék – beleértve a veszélyes hulladékot is – jogellenes kezelése, beleértve az ártalmatlanítást és tárolást, szállítást, kivitele vagy behozatalát, amely bármely személy halálát vagy súlyos sérülését, illetve a levegő, a talaj, a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;
- (d) olyan üzem jogellenes működtetése, amelyben veszélyes tevékenységet végeznek, illetve veszélyes anyagokat vagy készítményeket tárolnak vagy használnak, és amely az üzemeken kívül bármely személy halálát vagy súlyos sérülését, vagy a levegő, a talaj, a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy a növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;

- (e) az 1013/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁶ 2. cikkének 35. pontjában meghatározott illegális hulladékszállítás haszonszerzés céljából és el nem hanyagolható mennyiségben, ha a szállítás akár egy művelettel, akár számos kapcsolódónak tűnő művelet keretében történik;
- (f) nukleáris anyagok vagy más veszélyes radioaktív anyagok jogellenes gyártását, kezelését, tárolását, használatát, szállítását, kivitelét vagy behozatalát, amely bármely személy halálát vagy súlyos sérülését, vagy a levegő, a talaj, a víz minőségének, vagy az állatoknak vagy növényeknek a jelentős károsodását okozza vagy okozhatja;
- (g) a növény- és állatvilág védett példányainak vagy azok részeinek vagy abból származó növényeknek vagy állatoknak a jogellenes birtoklása, elvitele, károsítása, megőlése vagy kereskedelme;
- (h) a védett élőhely jogellenes jelentős rongálása;
- (i) ózonkárosító anyagok jogellenes kereskedelme vagy használata.

4. cikk *Bűnsegély és felbujtás*

A tagállamok biztosítják, hogy a 3. cikkben említett magatartásokban bűnsegédként vagy felbujtóként való részvétel bűncselekménynek minősül.

5. cikk *Szankciók*

1. A tagállamok biztosítják, hogy a 3. és 4. cikkben említett bűncselekmények hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal büntetendők.
2. A tagállamok biztosítják, hogy a 3. cikk b)–h) pontjában említett bűncselekményekre kiszabható maximális börtönbüntetés legalább egytől három évig terjed, amennyiben a bűncselekményt súlyos gondatlanságból követik el és a levegő, talaj, víz, állatok vagy növények jelentős károsodását okozzák.
3. A tagállamok biztosítják, hogy a következő bűncselekményekre kiszabható maximális börtönbüntetés legalább kettőtől öt évig terjed:
 - (a) a 3. cikk a) pontjában említett bűncselekmény, amennyiben azt súlyos gondatlanságból követik el;
 - (b) a 3. cikk b)–f) pontjában említett bűncselekmények, amennyiben azokat súlyos gondatlanságból követik el és személy halálát vagy súlyos sérülését okozzák;
 - (c) a 3. cikk b)–h) pontjában említett bűncselekmények, amennyiben azokat szándékosan követik el és levegő, talaj, víz, állatok vagy növények jelentős károsodását okozzák;

⁶ HL L 190., 2006.7.12., 1. o.

- (d) a 3. cikkben említett bűncselekmények, amennyiben azokat a [szervezett bűnözésről szóló ...] kerethatározatban⁷ meghatározott bűnszervezetben követik el.
4. A tagállamok biztosítják, hogy a következő bűncselekményekre kiszabható maximális börtönbüntetés legalább öttől tíz évig terjed:
- (a) a 3. cikk a) pontjában említett bűncselekmény, amennyiben azt szándékosan követik el;
- (b) a 3. cikk b)–f) pontjában említett bűncselekmények, amennyiben azokat szándékosan követik el és személy halálát vagy súlyos sérülését okozzák;
5. Az e cikkben előírt büntetőjogi szankciókat kísérheti más szankció vagy intézkedés, különösen:
- (a) természetes személy hatósági engedélyt vagy jóváhagyást megkívánó tevékenységben való részvételből, vagy vállalat vagy alapítvány alapításából, igazgatásából vagy irányításából való kizárása, amennyiben az elítéléséhez vezető tények alapján fennáll hasonló jellegű bűncselekmény általa történő ismételt elkövetésének jelentős veszélye.
- (b) az ítélethez vagy alkalmazott szankcióhoz vagy intézkedéshez kapcsolódó bírósági határozat közzététele;
- (c) a környezet helyreállításának kötelezettsége.

6. cikk

A jogi személyek felelőssége

1. A tagállamok biztosítják, hogy a jogi személyeket felelősségre lehessen vonni a 3. cikkben említett olyan bűncselekményért, amelyet javukra akár egyénileg vagy akár a jogi személy szervének részeként eljáró olyan személy követett el, aki a jogi személyen belül vezető beosztást tölt be, amely a következőkön alapul:
- (a) a jogi személy képviselőjének joga, vagy
- (b) a jogi személy nevében történő döntéshozatal joga, vagy
- (c) a jogi személy szervezetében az ellenőrzés joga.
- A tagállamok biztosítják, hogy a jogi személyt felelősségre lehet vonni a 3. cikkben említett bűncselekmények bűnsegélyként vagy felbujtóként való részvételért.
2. A tagállamok továbbá biztosítják, hogy a jogi személyt felelősségre lehessen vonni abban az esetben, ha az (1) bekezdésben említett személy által gyakorolt felügyelet vagy ellenőrzés hiánya tette lehetővé, hogy a jogi személynek alárendelt személy a jogi személy javára a 3. cikkben említett bűncselekményeket elkövesse.

⁷ HL L [...], [...], [...]. o.

3. Valamely jogi személy (1) és (2) bekezdés szerinti felelőssége nem zárja ki az olyan természetes személyek elleni büntetőeljárást, akik a 3. cikkben említett tevékenységben tettesként, felbujtóként vagy bűnsegédként vesznek részt.

7. cikk

Jogi személyekre alkalmazható szankciók

1. A tagállamok biztosítják, hogy a 6. cikk szerint felelősségre vont valamely jogi személyt hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal vonják felelősségre, amelyek büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbüntetéseket foglalnak magukban.
2. Az (1) bekezdés szerinti pénzbüntetések a következők:
 - (a) legfeljebb 300 000 EUR és 500 000 EUR közötti összeg azokban az esetekben, amikor a 3. cikk b)–h) pontjában említett bűncselekményeket súlyos gondatlanságból követik el és a levegő, talaj, víz, állatok vagy növények súlyos károsodását okozzák;
 - (b) legfeljebb 500 000 EUR és 750 000 EUR közötti összeg azokban az esetekben, ha:
 - i. a 3. cikk a) pontjában említett bűncselekményt súlyos gondatlanságból követik el, vagy
 - ii. a 3. cikk b)–h) pontjában említett bűncselekményt:
 - súlyos gondatlanságból követik el és személy halálát vagy súlyos sérülését okozza, vagy
 - szándékosan követik el és a levegő, talaj, víz, állatok vagy növények súlyos károsodását okozzák, vagy
 - iii. a 3. cikkben említett bűncselekményeket a [szervezett bűnözésről szóló ...] kerethatározatban meghatározott bűnszervezetben szándékosan követik el;
 - (c) legfeljebb 750 000 EUR és 1 500 000 EUR közötti összeg azokban az esetekben, ha:
 - i. a 3. cikk a) pontjában említett bűncselekményt szándékosan követik el, vagy
 - ii. a 3. cikk b)–f) pontjában említett bűncselekményeket szándékosan követik el és személy halálát vagy súlyos sérülését okozzák.

A tagállamok alkalmazhatnak olyan rendszert is, amelyben a pénzbírság arányos a jogi személy forgalmával, a bűncselekmény elkövetésével szerzett vagy tervezett vagyoni előnnyel, vagy más, a jogi személy pénzügyi helyzetét jelző értékkel, feltéve hogy a rendszer olyan pénzbírságokat is lehetővé tesz, amelyek legmagasabb összege legalább megfelel a legmagasabb összegű pénzbírságok minimumának. Az irányelvet

ilyen rendszerrel összhangban végrehajtó tagállamok tájékoztatják a Bizottságot ebbéli szándékukról.

3. Azon tagállamok, amelyek nem vezették be az eurót, az euro és a saját nemzeti valutájuk között az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* [...] -án/én közzétett átváltási árfolyamot alkalmazzák.
4. Az e cikkben előírt szankciókat kísérheti más szankció vagy intézkedés, különösen:
 - (a) a környezet helyreállításának kötelezettsége;
 - (b) kizárás az állami kedvezményekből és támogatásokból;
 - (c) átmeneti vagy tartós eltiltás ipari vagy kereskedelmi tevékenység gyakorlásától;
 - (d) bírósági felügyelet alá helyezés;
 - (e) bíróság által elrendelt felszámolás;
 - (f) meghatározott intézkedések meghozatalára való kötelezés a büntetőjogi felelősség alapjául szolgáló cselekmény következményeinek elkerülése érdekében;
 - (g) az ítélethez vagy alkalmazott szankcióhoz vagy intézkedéshez kapcsolódó bírósági határozat közzététele.

8. cikk *Jelentéstétel*

A tagállamok legkésőbb ...-ig, ezt követően pedig háromévente jelentés formájában tájékoztatást küldenek a Bizottságnak az irányelv végrehajtásáról.

A Bizottság e jelentések alapján jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

9. cikk *Átültetés*

1. A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb [...] -ig megfeleljenek. Haladéktalanul eljuttatják a Bizottsághoz az említett rendelkezések szövegét, valamint a szóban forgó rendelkezések és az ezen irányelv közötti megfelelési táblázatot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

2. A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

10. cikk
Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

11. cikk
Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök